

Phải Cai Nhau...

Mẹ tôi có những triệu chứng của tai biến mạch máu não. Khi xe cấp cứu đưa Mẹ vào bệnh viện, bác sĩ cho biết Mẹ bị ischemic stroke. Bác sĩ không giải phẫu Mẹ vì tuổi đã cao, sức yếu, có thể không chịu nổi, chỉ cho những thứ thuốc cần thiết để ổn định tình trạng rồi đưa qua rehab & nursing home.

Ngày đầu Mẹ vắng nhà, Bố suy nhược hoàn toàn, không thiết ăn uống, đi đứng xiêu vẹo, phải có người dìu. Đầu óc đã lơ mơ, chóng quên, gặp chuyện khủng hoảng này còn ngơ ngác, không biết gì cả. Đêm đó, Bố xục xạo các phòng, lao đảo đi tìm Mẹ, méu máo gọi: “Mẹ Cẩm ơi! Mẹ đâu rồi?” Cứ gặng hỏi: “Mẹ đi đâu mà chưa về? Cho Bố đi tìm Mẹ.” rồi nức nở: “Hay Mẹ đã chết rồi mà các con giấu Bố?”

Khi vào bệnh viện thăm Mẹ, thấy Mẹ nằm im lìm, mắt nhắm nghiền, Bố ngân ngán lệ nơi khóe mắt, hai tay run rẩy gỡ kính xuống chùi. Đàn ông ít khóc nhưng khi họ khóc trông thật não ruột, xót xa, hướng chi người ấy lại hom hem, lộm khộm như Bố thì thật đau xé lòng!

Bố nhẹ xoa má và mí mắt Mẹ, giọng nghèn nghẹn, đứt quãng: “Dậy đi Mẹ Cẩm ơi... Mở mắt nhìn xem các con, các cháu vào thăm đây này.” Rồi Bố kéo từng đưa đến, ấn sát vào giường: “Có nhận ra ai đây không?” Chẳng thấy Mẹ có phản ứng, Bố thở dài: “Chán quá! Bà đợi tôi. Tôi đi theo bà.” Buông người xuống ghế, Bố lại rung rức khóc, lại lấy khăn tay lau kính, buồn bã lắc đầu: “Chả làm gì được! Bố muốn tự tay làm cho Mẹ chết trước rồi Bố chết theo.” Tôi phá vỡ cái không khí nặng nề, âm đạm bằng nụ cười khôi hài: “Thì Bố phải ăn uống cho khỏe mạnh để có thể tính chuyện làm cho Mẹ chết trước chứ?” Ngồi thêm một chốc, Bố than: “Chóng mặt quá... cho Bố về.” Nhưng về nhà rồi lại đòi ý đòi vào thăm Mẹ...

Mẹ nằm đó, thêm thiếp, được cứu chữa bởi đủ loại thuốc, được các bác sĩ và y tá chăm sóc tận tình; Mẹ đâu có hay gia đình đang sầu khổ, lo lắng không biết khi nào Mẹ sẽ hồi phục hay có thể hồi phục. Người buồn bã, lo âu nhiều nhất là Bố lại không có thuốc chữa và không ai có thể chữa được ngoài Mẹ.

Anh tôi thấy Bố sút kém tinh thần và thể chất nhanh quá, đề nghị: “Tách Bố Mẹ ra! Mỗi người ở một nơi cho quen dần với sự thiếu vắng của nhau, có thể là tạm thời, cũng có thể là vĩnh viễn. Bố Mẹ phải cai nhau như đứa trẻ cai bú vú.” Tôi phản đối: “Không nên... không nên.... Bố Mẹ từng gắn bó với nhau bao nhiêu năm, nay bị tách rời thì sẽ sống trong mỗi mòn thương nhớ. Đời sống sẽ rất cô đơn và chán chường, không còn ý nghĩa và hứng thú nữa. Làm sao mà cai được!”

Bên nhau từ những ngày kháng chiến chống Pháp gian khổ, đến những lúc đau đớn, sợ hãi trong ngục tù... Từ những ngày thoát ly Cộng sản phải đổi tên họ, đến những ngày tạo dựng cuộc đời mới thành đôi bạn đường. Tưởng từ đây có

được một mái gia đình vững vàng, hạnh phúc, ai ngờ đến lúc đất nước bị chia đôi. Năm 1954, đôi vợ chồng trẻ với một đứa con mới 2 tuổi, đứa kia còn bế ngửa đã vội vã di cư vào Nam. Từ hai bàn tay trắng, Bố Mẹ đã cố gắng gầy dựng lại. Bố phải thi từ bằng Tiểu học trở lên dù đã có bằng Tú Tài Pháp ở ngoài Bắc. Từ một gia đình hai con, nay có thêm 5 đứa nữa, vấn đề sinh nhai đặt nặng hai vai. Bố vừa đi làm vừa học thêm Cử nhân Luật, vào ngành ngoại giao để có nhiều cơ hội tiến thân trong xã hội và tạo tương lai tốt đẹp cho con cái. Bố khó thực hiện được hoài bão của mình nếu không có người nội tướng giỏi giang, tháo vát và đảm đang là Mẹ. Bố hoàn toàn trông nhờ vào sự quán xuyến gia đình và nuôi dưỡng con cái của Mẹ. Mẹ như cái cọc chống lưng Bố đứng vững còn Mẹ dựa vào Bố như thân dây trầu quấn quanh cây cau rắn chắc.

21 năm sau, 1975, miền Nam bị Việt cộng xâm chiếm, chiến tranh quốc-cộng chấm dứt nhưng dân chủ và tự do đã mất. Bố Mẹ lại quyết định di tản vì không thể sống chung với Việt cộng. Lần này đi là chấp nhận không có ngày về và chấp nhận những cam go, rủi ro nguy hiểm đến tính mạng. Lần này đi, đi xa lắc, vượt cả đại dương... qua tuốt châu Mỹ. Bố Mẹ phải đối phó với bao nhiêu khó khăn nơi lạ đất lạ người, nhưng vẫn kiên trì, bền chí lăn xả vào đời, chắt chiu, tom góp, gầy dựng lại mái ấm gia đình gồm 10 người.

Thấm thoát đã 43 năm lưu vong trên xứ Mỹ, những cố gắng, hy sinh của Bố Mẹ cho gia đình đã hoàn tất, bổn phận và trách nhiệm làm Cha Mẹ đã chu toàn. Khi các con đã lớn khôn và thành danh cũng là lúc tuổi già kéo đến, Bố Mẹ không tránh được lão-bệnh trong sinh-tử luân hồi. Thật may mắn, Bố Mẹ có cơ thể tốt, chỉ mắc phải vài bệnh thông thường chứ không vương những căn bệnh nan y. Tôi hết lòng tạ ơn Trời Phật và đã nguyện lấy bớt tuổi đời của mình cho Bố Mẹ sống đến 100 năm. Nhưng bây giờ tôi lại thấy sống đến 100 tuổi không còn là niềm ao ước nữa vì cuộc sống đã mất dần ý nghĩa và phẩm chất theo năm tháng chất chồng.

Càng lớn tuổi càng khó ngủ, ban đêm Bố Mẹ thường hồi tưởng lại quá khứ; kể đi kể lại những kỷ niệm của thời kháng chiến chống Pháp, lúc trong tù, khi di cư vào Nam, khi các con còn nhỏ, lúc mới sang Mỹ, v.v. Bố Mẹ còn nhắc đến họ hàng, bạn hữu, sui gia, trong số đó có nhiều người đã về cõi Thiên Đàng hay Niết Bàn. Nếu người chồng đi trước thì người vợ còn tạm quên nỗi đau để sống với con cháu thêm được vài năm. Nếu người vợ đi trước thì người chồng bị hụt hẫng, sống trong phiền muộn, chán nản, lạc lõng, chỉ được vài tháng rồi cũng mất. Nhưng cũng còn tùy theo cá tính và sức khỏe của chồng hay vợ mà có những trường hợp ngoại lệ.

Bố lo cho Mẹ từng viên thuốc, Mẹ lo cho Bố từng bữa cơm bổ dưỡng. Mỗi bữa, Mẹ đứng hầu cơm cho Bố, Mẹ biết Bố thích món gì và ghét cái gì. Mẹ nghĩ ăn nhiều sẽ khỏe, sống lâu nên bữa cơm nào Mẹ cũng ép Bố ăn. Bố xin một thìa cơm thì Mẹ đưa nửa bát, Bố xin nửa bát thì Mẹ đưa đầy bát. Mẹ lấy khăn giấy thấm mỡ từng miếng thịt cho đến khi nó khô queo hay cắt bỏ phần mỡ rồi mới đưa Bố ăn. Lắm khi Bố cự nự vì sự săn sóc quá chu đáo, kỹ lưỡng đã làm Bố ăn không ngon lại thêm cái tính độc đoán của Mẹ đã làm Bố khó chịu, bực mình. Nhưng Bố vẫn chiều theo ý Mẹ vì Mẹ vẫn luôn là người vợ chung thủy, tri âm, tri kỷ của Bố, từng san sẻ ngọt, bùi, gừng cay, muối mặn, ... đủ cả.

Vào tuổi 80, Bố Mẹ đã thấy đời sống tẻ nhạt, cảm được cái đích của chu kỳ sinh-tử đang đến và trở nên yếm thế. Bố hay thờ dài và nói “Chán đời.” Tôi cứ nghĩ Bố sẽ mất trước Mẹ vì Mẹ chịu

khó ăn uống lành mạnh, năng tập thể dục, và ít nói “chán đời” hơn Bố. Ai ngờ Mẹ lại là người phải đối đầu với thần chết trước Bố!

Đã biết rằng có sinh thì có tử nhưng tôi không bao giờ nghĩ cái ngày này lại xảy đến quá nhanh cho Bố Mẹ. Gia đình hụt hẫng khi Mẹ bị tai biến mạch máu não nhưng Bố là người bị hụt hẫng và suy sụp nhanh nhất. 70 năm thương yêu, gắn bó như đôi chim liền cánh, bỗng một chốc phải xa nhau, không trách Bố lao đao, sầu khổ, và nơm nớp lo sợ cho giây phút chia ly vĩnh viễn bất thần. Bố không thể sống khi thiếu “cái cọc chống lưng”! Nhất định không thể tách rời Bố Mẹ, trừ phi... Trời bắt phải cai nhau!

Thực tại phũ phàng nhưng Bố phải chấp nhận là Mẹ đã nhập viện và không biết chừng nào Mẹ mới về nhà. Mỗi ngày Bố nôn nóng được vào thăm Mẹ. Bố dậy sớm, y phục chỉnh tề, tay chống gậy, chờ con cho lên xe vào nhà an dưỡng. Một ngày vào mây chuyển. Trước đây, mỗi lần lên xe, Bố than thở bị chóng mặt, không chịu đi đâu cả, bây giờ không còn kêu ca gì nữa. May mà rehab & nursing home chỉ cách nhà có 8.5 miles. Tôi e ngại nếu Bố phải cai Mẹ lúc này, chắc chắn Bố sẽ héo hon, tàn tạ, và có thể mất trước Mẹ.

Anh em từ những nơi khác luân phiên về chăm sóc Mẹ, cầu mong thấy được một ánh mắt tinh anh, một nhúc nhích của cơ thể, một tiếng nói, ... để biết là Mẹ có thể vượt qua cơn nguy kịch. Chúng tôi buồn vui theo từng diễn tiến bệnh trạng của Mẹ. Tôi đã mừng đến chảy nước mắt khi em trai kể là Mẹ đã nhích môi vì thấy nó vừa nhún nhảy vừa hát: “Cười lên đi em ơi. Cười để giấu những dòng lệ rơi...” (*) Tuy chưa hẳn là một nụ cười nhưng cũng đủ truyền thêm sức mạnh cho chúng tôi và tăng thêm niềm tin rằng Mẹ sẽ có những tiến triển khả quan, sẽ hồi phục nhanh chóng.

Mỗi lần vào thăm Mẹ, tôi cho Mẹ ăn trưa, bóp tay chân, làm vài trò chơi cho đầu óc hoạt động, tập vài cử động cho tay chân cứng cáp. Mẹ bây giờ như đứa trẻ, phải học ăn, học nói, học gói, học mở... Tôi sung sướng khi Mẹ gọi tên tôi và trả lời những câu hỏi; mừng rỡ khi Mẹ tự đứt lấy ăn, tự chải đầu; thích thú khi Mẹ hoàn tất những trò chơi... Tôi xót xa khi Mẹ rên rỉ vì y tá lẫn người Mẹ từ bên này sang bên kia để lau chùi hay khi tôi bóp tay chân Mẹ hơi mạnh. Tôi áy náy khi y tá đặt Mẹ lên tấm vải dày có khoen ở bốn góc, móc vào đầu máy thành cái túi để nâng Mẹ ra khỏi giường, đặt ngồi trên ghế. Mẹ lợt thỏm, co quắp trong cái túi ấy, hai tay quỳnh quáng, quờ quạng tìm chỗ bấu víu. Tôi chơi với khi Mẹ sốt, khi có vài cục máu đọng trong chân, khi Mẹ thở khó nhọc, khi bị nấc cụt...

Lúc tôi về, có khi Mẹ đang ngủ; tôi nhẹ nhàng khép cửa đi ra. Lên xe lại áy náy là Mẹ sẽ ngoẹo đầu, đổ gục qua một bên, sẽ mõi cổ lăm và lúc tỉnh dậy không thấy ai sẽ hốt hoảng, sợ hãi. Cũng có khi Mẹ còn tỉnh, đang xem tivi, tôi hôn Mẹ, nói: “Con phải đi về. Tuần sau con lại vào thăm nhé.” Mẹ im lìm... chắc hẳn không bằng lòng. Tôi năn nỉ: “Con về nhé?” Ánh mắt xa xôi, Mẹ thì thào: “Ừ!”... Lúc đi, tôi nôn nóng bao nhiêu thì lúc về lại ghen ngào, băn khoăn bấy nhiêu. Tôi đã vì bồn phận đối với gia đình riêng của tôi mà không thể chăm sóc Mẹ nhiều hơn nữa. Tôi chắc Mẹ sẽ thông cảm, không bắt tội vì Mẹ đã từng nói: “Nước mắt bao giờ cũng chảy xuôi!”

Tôi định tâm viết về Mẹ, về những gì Mẹ đang trải qua cũng như những tiến triển của giai đoạn phục hồi nhưng tôi không thể nào viết về Mẹ mà không nhắc đến Bố và ngược lại. Rất khó khăn

để tách bạch, phân biệt công ơn của Cha và của Mẹ. Cũng không thể viết về Cha, Mẹ riêng rẽ vì luôn luôn bên Mẹ đã có bờ vai dựa chắc chắn của Cha và bên Cha đã có vòng tay ấm áp của Mẹ.

Mỗi năm vào Ngày Lễ Mẹ (Mother's Day) và Ngày Lễ Cha (Father's Day), trái tim người con rạt rào buồn vui khi đọc những vần thơ, đoạn văn viết riêng về công Cha hay nghĩa Mẹ, nhắc nhở nợ sinh thành dưỡng dục bao la. Tiệm buôn làm những món quà tặng cũng mang giới tính đặc thù của đàn ông hay đàn bà. Trong khi đó, văn hóa Việt Nam có một tập tục để ghi ơn Cha và Mẹ, đáng được gìn giữ, đó là đại lễ Vu Lan.

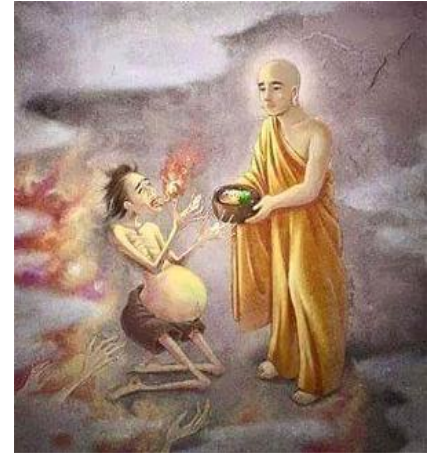
Trong kinh Vu Lan Bồn của Phật giáo, có ghi là lễ Vu Lan bắt nguồn từ lòng hiếu thảo của Tôn giả Mục Kiền Liên. Ngài là một trong 10 vị đệ tử xuất chúng của Đức Thế Tôn. Khi đức Mục Kiền Liên tu thành chính quả Bồ Tát, dùng tuệ nhãn để tìm kiếm mẫu thân thì thấy mẹ mình đang bị đọa trong địa ngục A Tỳ, đói khổ khôn xiết. Đó là kết quả của ác nghiệp tích tụ đã lâu. Ngài rất thương xót, đã nhiều lần muốn cứu mẹ mà không được nên cầu cứu với Đức Thế Tôn.

Đức Phật bảo Mục Kiền Liên phải nhờ chư tăng khắp nơi đồng tâm cầu nguyện thì mới có thể chuyển kiếp của mẹ Ngài. Mục Kiền Liên y theo lời Phật dạy. Sau 3 tháng an cư kiết hạ, vào ngày rằm tháng Bảy, Ngài cầu xin chư tăng cùng hiệp lực, tập trung chú nguyện, chuyển hóa được nghiệp của mẹ Ngài. Từ đó, các chúng sinh, ai muốn báo hiếu cho cha mẹ thì theo cách này.

Ngày rằm tháng Bảy, Phật tử và các chùa khắp nơi long trọng tổ chức đại lễ Vu Lan, dâng hương cầu nguyện cho cha mẹ hiện tiền được khoẻ mạnh, bình yên và cha mẹ bày đời quá khứ được thoát khỏi địa ngục về cõi Trời an vui. Cho nên đại lễ Vu Lan còn được xem là Ngày Báo Hiếu Cha Mẹ, Ngày Nhớ Ơn Cha Mẹ, v.v. của tất cả mọi người, không đơn thuần là của Phật tử.

Đây là cơ hội để tỏ lòng trân trọng hiếu kính đến cha mẹ, ông bà, tổ tiên trong kiếp này và muôn vàn kiếp trước, lại là truyền thống đẹp để thể hiện cốt nhục tình thâm và tính nhân bản của dân tộc Việt. Đồng thời cũng là dịp tự soi xét bản thân, chiêm nghiệm nhân quả và luân hồi để lo tu tâm, dưỡng tánh. Tuy không rõ tiền kiếp của mình đã là ai nhưng ít ra cũng đoán được cái “nhân” mà mình đã gieo để có cái “quả” ngày nay. Rồi biết phải gieo “nhân” như thế nào trong kiếp này để vun xới cho “quả” của những kiếp sau.

Nhập gia tùy tục, tôi tiếp tục mừng Ngày Lễ Cha, Ngày Lễ Mẹ nhưng đối với tôi lễ Vu Lan quan trọng nhất vì đây là dịp để báo hiếu cho cả Cha lẫn Mẹ, nhắc nhở tôi gìn giữ, trân quý gia đình, tổ tiên, đất nước... Theo tôi, từng đó ngày lễ vẫn chưa đủ để thực hiện hiếu đạo làm con và đền ơn sinh thành dưỡng dục trong muôn một.

*Mục Kiền Liên muốn cứu mẹ
Thanh Đề ra khỏi địa ngục.*

Nguyễn Phương Thúy, 6/25/2018

(*) Bản nhạc *Hãy Ngược Mặt Nhìn Đời* của Lê Hựu Hà